

endar við at skriva, at tá fundurin var lokin, fór hvør fróður og væl hyrður heim til sín, syngjandi so, at tað galti í homrum og skorur.

Jóansóknadag sama árið varð skipað fyri fólkafundi í Mannafelldali. Vit siggja her, at staðurin, valdur verður at halda fólkafund í, er søguligt stað. Tað var í Mannafelldali, at fyrsta og einasta »borgarakriggi« í Føroyum gekk fyri seg. Sognin sigur, at fólkíð gjørdi upp-reistur mótvegis yvir-völdini og hoga skatta-trýstinum, orsakað av dýru kirkjuni, ið var bygd í Kirkjubøi stíð í 1200-talinum. Ironiskt nokk er hetta stríð um Kirkjubø-múrinn ikki av enn, og er tað møguliga eitt tekin um ta spjaðing í fólknum, sum føroyingafelagið umrøður. Tað spjaðing, sum føroyingafelag vildu venda til samanhold, men sum ringt var at fáa bugt við, og henda spjaðing gjørsini enda á føroyingafelagnum, sum felagsskapi um aldamótíð. Hugburðin, ið skaptur varð, blómar tí í mongum alabogalitim, enn tann dag í dag.

Lat meg líka leggja aftrat, at tá fundurin í Mannafelldali endaði, slóu fólk ring og dansaðu føroyskan dans.

4. juli 1895 stendur skrivað um fólkafund, sum hevur verið í Nólsoy. Skrivað stendur soleiðis í Føringatíðindi: »Kl. 8 um morgunin legði fyrsti báturinn inn á Nólsoyarvík, og vóru tá fundurin varð settur kl. 2, ivaleyst komnir 25 bátar til oynda. Flestur bátar vóru úr Havn. Tó var eisini fólk komið úr Norðoyggjum, Sandoy og úr fleiri bygum í Suðurstreymoyar prestagjalði. Á »Stongini« samlaðist mannamúgv, umleið 500 í tali«.

Meira verður ikki sagt um fólkafundir í søguligum høpi, uttan at teir vóru mangir og kring alt landið í 1890-unum, har

hundratals av fólk frá nær og fjar savnaðust saman vár- og summardagar úti í okkara einastandandi vøkrum náttúru, har tey umrøddu teir samfelags-spurningar, sum vóru av størsta týdningi um aldar-skiftið. Tey litu tá inn í 20. öld, okkara öld, sum vit øll hava livað í.

Fólkafundarfólkíð gjørdi sær sínar tankar um, hvørji mál vóru av størsta týdningi, tá tey skuldu inn í eina nýggja öld. Boðskapurin frá fólkafundstíðini, tí kveikjandi ættarliðnum um siðsta aldamótíð var at varðveita tann føroyska samleikan (Identitetin), tvs. málið og gamla siðvenju og halda saman sum fólk.

Mangt er broytt hesi 100 árin millum fólkafundir-nir, tann ið tjóðskapar-rørsan skipaði fyri, og henda fólkafundin, Bólt-felagið Royn skipar fyri í dag. Um vit hyggja at samskiptinum mannamil-lum, so vóru fólkafundirir tá eitt av teimum fáu høv-unum, fólk høvdu fyri at savnast alment og sam-skifta um tað, ið lá teim-um á hjarta. Tey ferðaðust langvegis, fyri at uppliva fólkafundirir, gingu yvir fjøll og røðu millum oyggjarnar. Mangt er broytt. Í dag ror ungdom-urin út á nóttina/ Internetið á fólkafund, og fundast kann um allan heim um alt, uttan at neyðugt er at flyta seg av fetinum. »On-Line« samfelagið, verður framtíðar »teldu«-samfelagið nevnt. Gandaorðið fyri framburð sum heild í heiminum í dag og í Føroyum. Ja, enná fyri »bygdamenning«, er økt innlit í Telduheimin, ið sanniliga er ein heimur fyri seg. Eg haldi, at vit taka ímóti øllum hesum nýggja við viðopnum ørnum og fullkomuliga atfinningarleyst. Hetta er størsta broyting, framtíðin bjóðar okkum sum menniskju og samfelag í dag, og vit eiga at vera varug við, hvat kensluleysi Teld-

Katrin Holm, hvalbiarkona í útleigd, setti bygdarstevnuna í Hvalba 1. mai

uheimurin, tann so nógv menta tøkniroðin, ger við okkum sosialt, mentanar-liga, búskaparlaga og reint menniskjaliga, bæði sálar-liga og líkamliga.

Fyri umleið 300 árum síðani sló idnaðarkollvelt-ingen ígjøgnum í Onglandi, og 100 ár seinni hevði hon breitt seg til meginpartin av Vestureu-ropa. Ja, til øll tey lond, sum í dag teljast millum heimsins ríkastu. Idnaðar-kollveltingin hevði við sær, at maskinur komu í staðin fyri menniskjaligt, kropsligt arbeiði. Maskinurnar fórdu til veldugan framburð í framleiðslu og til broytingar á øllum samfelagsligum økjum. Eisini fórði idnaðarkoll-veltingin til velduga pen-ingasavnan hjá teimum, ið áttu tátíðar tøknufrøðiliga gjøgnumbrotið, nevniliga framleiðslutólini, sam-stundis sum fjøldin av fólk einki átti og »av-

markaðist« til bert at hava hendurnar at líta á, fyri at yvirleva. Hesi fingi í 1848 felagshugtakið »arbeið-arir«, og funnu soleiðis útav sínari samfelags-støðu, og hvussu tey kundu vinna sær fleiri rættindir sum samfelags-borgarar. Enn er tó valla komið á mál, tí tímalonti arbeiðarin hevur enn tann dag í dag, ikki nóg góða menniskjaverduga trygg-ing, um hendurnar ella arbeiðsmøguleikarnar svíkja. Spurningurin í dag, 1. mai, ið er lýstur til al-tjóða arbeiðaradag, er, hvat hendir við okkum, sum arbeiðandi menniskj-um, nú maskinurnar ikki longur einans erstatta okkum kropsliga, sum arbeiðskraft, men eisini okkara hugsunarhátt sum menniskju. Hugsunarhátt-urin, sum skal innrættast, skipast av nýggjum eftir heilanum hjá Bill Gates og company.

Spurningurin kann eisini setast, hvørjar eru tær nýggju stættirnar í okkara nýggja telduheimi, og hvussu kunnu vit í eini komandi framtíð tryggja okkum ímóti órættvsi, sum t.d. at peningamongd-in í samfelagnum og heimssamfelagnum mið-savnast, soleiðis at tey fáu ikki fáa alt ov stórt vald, soleiðis at okkara fólk-ræði, sum er okkum so dýrabart, spælir fallit. Tí, sum øllum kunnugt, er peningur vald, eins og hann altíð hevur verið

gjøgnum alla heimsins søgu.

Eg fari at enda hesar teldueyggleiðingar við at vísa á, hvat ein Nesmaður segði um tað, at telduinnlit skuldi vera so lívsneyðugt fyri alt í dag. Hann meinti, at so leingi man ikki kundu reka í Litlu Dímun við telduni, so kundi hon ikki verða so alneyðug.

Fyri aftur at venda til, at í dag er 1. mai, so má viðmerkjast, nú høvi er, at undarligt er, hvussu sam-ráðingarnar fara fram. Samráðingarnar á arbeiðs-marknaðinum í løtuni vísa í øllum førum á, at øll fáa líka lítið ella líka nógv, óansæð, hvussu lítið ella nógv tey hava framm-anundan, og óansæð real-lønina. Gandaorðið hjá landsstýrinum og arbeiðs-

gevarum í dag er nýklakta »kost-benefit« ástøðin (teoriin), tvs. at hugt verður eftir, hvat loysir seg best her og nú, í reinum krónum og oyrum, og tann ið sparir mest og hugsar minst, fær riddarakrossin næstu ferð drottningin kemur, um vit ikki hava loyst áðrenn.

Tibetur hugsaðu okkara forfedrar í Hvalba valla um Kost-benefit ástøðina, tá teir veltu og vallaðu vakra bøn, ið her er, neyvan sóu teir »meist-araverkið« sjálvir, men teir arbeiðdu uttan at hugsa um bert seg sjálván. Teir gjørdu tað, ið neyðugt var, eisini fyri komandi ættarlið. Neyvan vóru bergholini komin, um kost-benefit ástøðin hevði verið í háseti tá. Hval-

Serstakliga tey yngru høvdu fragd av at royna seg í rodeoriðing á ravmagnstarvinum

